

Que de lengas !

Dempuïh tostemps, fòrça lengas co-existishen. Lo mite de la Tor de Babel illustra aquera diversitat de las lengas. Après lo deluvi, coma los òmes parlavan totes la mèma lenga, s'entenèn entà bastir ua vila e ua tor giganta que los permeteré de tocar los cèus. Diu los castiguèc deu son orgulh per la malediccion de la diversitat linguistica. D'aquí enlà, cadun se botèc a parlar ua lenga estrangèra au son vesin...

A l'entorn de nosauts, aquera diversitat linguistica ei fòrça presenta. Nos arriba sovent d'entèner ua lenga auta que la que nos an transmesa los nòstes parents.

Sovent, ei a la television o dins las carrèras de las nòstas vilas o deus nòstes vilatges. Aqueras lengas son multiplas e pòden coma los òmes qui las parlan vènguer de totes los orizonts.

Dins quauquas familhas, endeveng que duas lengas sian parladas : la lenga oficiala e la lenga d'un deus nòstes parents que n'a pas creishut aquí, o qu'a apres ua auta lenga quan èra petit. Aqueras lengas pòden estar regionalas o estrangèras.

Que se tracta de bèth temps a o d'ara, las societats son tostemps estadas multilengas, en albergar mantuas lengas. Tot parier, ei tostemps estat fòrça comun que los nòstes ajòus (tot coma nosauts ara que aprenguem las lengas a l'escòla) sian plurilengas. Ei d'alhors lo cas entà totes los que coneishen ua lenga regionala en mes deu francés.

Multilenga ? Plurilenga ?

Entà resumir, se ditz d'ua societat qu'ei multilenga e d'un individú qu'ei plurilenga.

LENGA

LA LENGA DINS LO MONDE

Jòc

Vaquí un jòc de las sèt familhas. Associa ua familha a ua lenga.

Lo pair, la mair,
lo hilh, la hilha,
lo pepin,
la menina,
l'oncle, la tanta,
los nebots

El padre,
la madre, el hijo,
la hija, el abuelo,
la abuela, el tío,
la tía, los primos

Il padre, la
madre, il figlio,
la figlia, il nonno,
la nonna,
lo zio, la zia,
i cugini

U babbu,
a mamma,
u figliolu,
a figliola, u ziu,
a zia, u babbone,
a mammone,
i nipoti

An tad, ar vamm,
ar mab,
ar verc'h,
an tad-kozh,
ar vamm-gozh,
ar eontr,
ar voereb,
an nized

O pai, a maë,
o filho, a filha,
o avô, a avó, tio,
a tia,
os sobrinhos

Athair, màthair,
mac, nighean,
seanair,
seanmhair,
uncail, antaidh,
oghaichean

*Italien
Breton
Corse
Espagnol
Occitan
Portugais
Gaélic*

L'intercompengueson linguistica, qu'ei aquò ?

La nòsta societat, de ger o d'auèi, rica d'aquera diversitat, a tostemps permes a las personas plurilengas de poder aumentar la sua capacitat a comunicar en tot comprènguer melhor los autes. Entaus escambis, lo comèrci o la susvita, la semblança de la lenga deu vesin la hasèva tostemps mes agida a comprènguer.

Los emigrats italians arribats en Gasconha an viste comunicat dambe los Gerseses dins la lenga regionala de noste, pr'amor que l'occitan e l'italian son duas lengas vesias. Totas duas son de lengas romanas que venguen deu latin coma lo portugués, l'espanhòu, lo catalan, le francés, l'italian, lo sarde, lo retò-roman, lo roman, lo còrse, etc. De caps tà 430 millions de personas utilizan aqueras lengas romanas.

Coma aqueras lengas an totes la mèma origina, son fòrça pròchas e son donc de bon comprènguer.

L'intercompengueson significa comprènguer ua lenga e non la saber parlar. Per fèit, ei regde practic de comprènguer l'auto e de contunhar a parlar la sua lenga, quan òm a de cap l'un a l'auto un interlocutor que dispausa de las mèmas qualitats d'escota e d'observacion !

Entà estar onèste, aqueth mecanisma d'intercompengueson o «d'intelligibilitat mutuala», deveng mes simple quan òm practica duas lengas.

La persona que parla mes d'ua lenga a naturalament dispausicions entà aprènguer d'autas lengas. Au contrari d'aqueth qui descobrish ua segonda lenga, e que passa lo son temps a comparar aqueths sons novèls, aqueras frasas novèlas a çò que coneish, lo qu'a tostemps parlat mes d'ua lenga arcuelha aisidament la nautat.

Ei atau qu'ua persona atenta pòt entrar en contacte dambe quauques centenats de milions de companhs !...

QUESTIONS

Qu'ei aquò lo plurilingüisme ?

Qu'ei aquò lo multilingüisme ?

Explica lo principi de l'intercompengueson linguistica.

Quins son los avantatges de l'intercompengueson linguistica ?

Qu'ei aquò ua lenga romana ?

LEXIC

Multilingue : estat d'ua societat ont mes d'ua lenga son parladas.

Plurilingue : estat d'ua persona que parla mes d'ua lenga.

Intercompengueson : capacitat a comprènguer las lengas sens poder perfektament las parlar.

Diversitat : ensemble compausat d'ua pluralitat de personas o d'elements que diferan los uns deus autes, o las uas de las autas.

FRISA CRONOLOGICA

VIIIe - IXe

Lo latin parlat evolua e balha neishença a ua mosaïca de parlars romans.

812

Concila de Tors, los parlars romans se destrian deu latin. Los prèstes deven prononciar l'omelia «in rusticam romanam linguam» (la lenga parlada dins las campanhas)

1887

Neishença de l'Esperantò. Lenga internacionala creada per L. L. Zamenhof.

1990

Lingüistas europèus estudian e valorizan l'intercompengueson.

2001

Publicacion deu Cadre Europèu Comun de Referéncia entà las Lengas, qu'encoratja la mobilitat educativa e professionala. Encoratja lo plurilingüisme e sosteng la diversitat culturala e linguistica.

